

Kantelu 106/2014 (Complaint 106/2012) (Merits 106/2014)

Toinen Suomen sosiaalioikeudellisen seuran kantelu koski Suomen työsopimuslain irtisanomis- ja vahingonkorvaussäännöksiä. Kantelussa Suomen sosiaalioikeudellinen seura katsoi, että laittomasta irtisanomisesta tuomittavan korvauksen kattomäärä, 24 kuukauden palkka (TSL 12.1.) on ristiriidassa sosiaalisen peruskirjan artiklan 24. kanssa. (Artikla 24 koskee työntekijän irtisanomissuojaa). Artiklassa 24 lähdetään täyden korvauksen periaatteesta ilman enimmäisrajaa.

Sivu | 1

Toinen kantelumme kohde koski laittomasti irtisanotun työntekijän oikeutta palata entiseen työpaikkaansa. Suomessa paluuoikeutta ei ole ja katsoimme peruskirjan 24 artiklan edellyttävän tällaista oikeutta.

Euroopan neuvosto pyysi Suomen hallitukselta vastinetta kantelumme, jonka Suomen hallitus antoi. Hallitus vastusti kanteluamme katsoen Suomen irtisanomissuojan täyttävän peruskirjan vaatimukset

Euroopan neuvoston sosiaalisten oikeuksien komitea käsitteli kantelumme ja antoi päätöksen, joka tuli julkiseksi vuonna 2017 (Merits 106/2012):

1. Komitea muistuttaa, että perusoikeuskirjan mukaan ilman pätevää syytä irtisanotuille työntekijöille on myönnettävä riittävä korvaus tai muu asianmukainen helpotus.
2. Korvausjärjestelmiä pidetään asianmukaisina, jos ne sisältävät seuraavat säännökset:
  - irtisanomispäivän ja muutoksenhakuelimen päätöksen välisenä aikana aiheutuneiden taloudellisten tappioiden korvaaminen;
  - mahdollisuus palata työhön ja/tai
  - korvaus on riittävän korkea, jotta se varoittaa työnantajaa ja korvaa työntekijälle aiheutuneen vahingon (päätelmät 2012, Turkki).
3. Korvauksen yläraja, joka voi estää sen, että vahingot ovat oikeassa suhteessa kärsittyyn vahinkoon ja riittävän varoittavia, ovat lähtökohtaisesti perusoikeuskirjan vastaisia.
4. Jos kuitenkin on olemassa tällainen korvauskatto, uhrin on voitava hakea korvausta aineettomasta vahingosta muiden oikeuskeinojen kautta (esim. syrjinnän vastainen lainsäädäntö) (päätelmät 2012, Slovenia).
5. **Riittävä korvaus** Mitä tulee väitteeseen, jonka mukaan Suomi rikkoo perusoikeuskirjan 24 artiklaa sillä perusteella, että työsopimuslaissa säädetään laittomasta irtisanomisesta maksettavan korvauksen enimmäismäärän rajoittamisesta, komitea muistuttaa, että se totesi päätelmissään 2008, että Suomen tilanne ei ollut perusoikeuskirjan kyseisen määräyksen mukainen, koska laittomasta irtisanomisesta maksettava korvaus oli enintään 24 kuukauden palkan yläraja.

6. Myöhemmissä päätelmissään (vuoden 2012 päätelmät) komitea kuitenkin totesi, että tietyissä laittoman irtisanomisen tapauksissa korvausta voidaan myöntää myös vahingonkorvauslain nojalla, ja pyysi tietoja tapauksista, joissa työntekijä on menestyksekkäästi hakenut vahingonkorvauslain mukaista korvausta laittomasta irtisanomisesta. Samalla se katsoi tilanteen olevan perusoikeuskirjan 24 artiklan mukainen (päätelmät 2012, Suomi).
7. Suomen Sosiaalioikeudellinen Seura katsoo, että vahingonkorvauslakia voidaan soveltaa vain, jos työntekijälle on aiheutunut todellista haittaa tai vahinkoa.
8. Hallitus toteaa, että työntekijä voi työsopimuslain lisäksi hakea hyvitystä laittomasta irtisanomisesta yhdenvertaisuuslain sekä tasa-arvolain nojalla.
9. Komitea toteaa kuitenkin, että ainoastaan syrjivin perustein irtisanotut henkilöt voivat hakea korvausta näiden säädösten nojalla. Jos kyseessä on perusteeton irtisanominen, johon ei liity syrjivää tekijää, ei ole mahdollista vaatia korvausta niiden nojalla.
10. Komitea katsoo, että joissakin perusteettoman irtisanomisen tapauksissa työsopimuslain mukainen 24 kuukauden korvaus ei välttämättä riitä korvaamaan aiheutunutta vahinkoa.
11. Hallitus korostaa, että laittomasti irtisanotut työntekijät voivat vaatia vahingonkorvauslain nojalla lisäksi korvausta.
12. Komitea toteaa myös, että hallitus ei ole asiasisältöä koskevissa huomautuksissaan esittänyt esimerkkejä tapauksista, joissa vahingonkorvauslain nojalla olisi myönnetty korvausta perusteettomasta irtisanomisesta.
13. Hallitus viittaa Helsingin hovioikeuden tuomioon, jolla vahvistettiin käräjäoikeuden päätös vahingonkorvauslain mukaisen korvauksen myöntämisestä syrjivässä irtisanomistapauksessa, jossa hyvitystä oli vaadittu myös työsopimuslain ja yhdenvertaisuuslain perusteella.
14. Komitea toteaa, että tässä tapauksessa oli kyse syrjivästä irtisanomisesta.
15. Komitea toteaa, että vahingonkorvauslakia ei sovelleta kaikkiin laittoman irtisanomisen tilanteisiin ja että sitä voidaan soveltaa vain rajoitetuissa tilanteissa.
16. Se huomauttaa erityisesti, että vahingonkorvauslakia ei sovelleta sopimusperusteiseen vastuuseen tai toisessa laissa säädettyyn vastuuseen, ellei toisin säädetä.

17. Komitea katsoo, että vahingonkorvauslaki ei tarjoa täysimittaista vaihtoehtoista oikeudellista keinoa laittoman irtisanomisen uhreille, jotka eivät liity syrjintään.
18. Komitea katsoo, että työsopimuslaissa säädetty korvauksen yläraja voi johtaa tilanteisiin, joissa myönnetty korvaus ei ole oikeassa suhteessa aiheutuneeseen vahinkoon.
19. Se ei myöskään voi päätellä, että tällaisissa tapauksissa olisi käytettävissä asianmukaisia vaihtoehtoisia muita oikeudellisia keinoja oikeussuojakeinojen tarjoamiseksi.
20. Näin ollen komitea katsoo, että perusoikeuskirjan 24 artiklaa on rikottu.
21. **Palauttaminen** Mitä tulee toiseen väitteeseen eli siihen, että tuomioistuimella ei ole mahdollisuutta määrätä palauttamista, 24 artiklassa ei nimenomaisesti viitata palauttamiseen, vaan siinä viitataan korvaukseen tai *muuhun asianmukaiseen helpotukseen*.
22. Komitea katsoo, että *muihin asianmukaisiin helpotuksiin* tulisi kuulua palauttaminen yhtenä kansallisten tuomioistuinten käytettävissä olevista oikeussuojakeinoista (ks. päätelmät vuodelta 2003, Bulgaria).
23. Komitea tunnustaa, että on tärkeää saattaa työntekijä takaisin työtilanteeseen, joka ei ole epäedullisempi kuin hänellä aiemmin oli.
24. Se, onko palauttaminen asianmukaista tietyssä tapauksessa, on kansallisten tuomioistuinten päätettävissä.
25. Komitea muistuttaa, että se on johdonmukaisesti katsonut, että palauttamisen tulisi olla käytettävissä oikeussuojakeinona monien muiden perusoikeuskirjan määräysten nojalla, sellaisina kuin komitea on niitä tulkinnut, esimerkiksi 8 artiklan 2 kohdan ja 27 artiklan 3 kohdan nojalla.
26. Komitea muistuttaa, että se totesi vuoden 2012 päätelmissä, että tilanne ei ole perusoikeuskirjan 24 artiklan mukainen, koska lainsäädännössä ei säädetä paluusta työhön laittoman irtisanomisen tapauksessa. Tilanne ei ole muuttunut (pätelmät 2012, Suomi).
27. Mitä tulee hallituksen väitteisiin, joiden mukaan lainsäädännöstä johtuva velvollisuus ottaa uudelleen palvelukseensa taloudellisista tai tuotannollisista syistä irtisanotut työntekijät siinä tapauksessa, että työnantaja hakee työntekijöitä irtisanomista seuraavien yhdeksän kuukauden aikana, komitea katsoo, että tätä velvollisuutta ei voida pitää työhön paluun korvikkeena, koska sen soveltamisala on rajallinen eikä sen tarkoituksena ole laittomasti irtisanottujen työntekijöiden palauttaminen työhön.

Näin ollen komitea katsoo, että perusoikeuskirjan 24 artiklaa on rikottu.

Johtopäätös

Näistä syistä komitea

- ottaa valituksen yksimielisesti tutkittavaksi;

ja toteaa:

- äänin 7 puolesta ja 4 vastaan, että perusoikeuskirjan 24 artiklaa on rikottu korvauskysymyksen osalta;
- yksimielisesti, että palauttamista koskevaa perusoikeuskirjan 24 artiklaa rikotaan.